

Pyhäselkä fängelse

Information för nyintagna

Brottsförjldsmyndigheten

Offentligt

RISE/1652/2024

25.3.2024

Innehåll

1 Allmänt	3
1.1 Om fängelset.....	3
1.2 Ansvarig tjänsteman och förtroendet med förhållandena på anstalten	4
1.3 Plan för strafftiden	4
2 Häktning	5
3 Fängelsestraff och syftet med verkställigheten	6
3.1 Beslut om strafftid	6
3.2 Övervakad frihet på prov	6
4 Basvård och boende.....	7
4.1 Klädsel, linne och klädvård samt renlighet	7
4.2 Mathållning och kiosk.....	8
4.3 Rökning.....	8
5 Innehav av egendom	9
5.1 saker du får ha	9
5.2 Att ta saker till fängelset.....	9
5.3 Att lämna saker ifrån sig.....	10
6 Kontakter med omvärlden.....	10
6.1 Telefoni	10
6.2 Brev och postförsändelser.....	11
6.3 Att motta mejl	12
6.4 Internet och arbetsstationer för elektronisk kommunikation	13
7 Inkomster och penninghantering.....	14
7.1 Inkomster	14
7.2 Penninghantering	14
8 Besök	15
9 Permission.....	16

9.1	Permission på basis av strafftidens längd	17
9.2	Permission av viktigt skäl	17
9.3	Permission av synnerligen viktigt skäl	18
10	Deltagande i sysselsättning	18
10.1	Arbetsdrift.....	18
10.2	Studieverksamhet	19
10.3	Rehabiliterande insatser.....	19
10.4	Elektroniska tjänster	21
10.5	Temporär dispens från sysselsättningsplikt	21
11	Fritid	21
11.1	Fritidsaktiviteter	21
11.2	Bibliotek	22
11.3	Andlig verksamhet och själavård	22
12	Hälsovård	22
13	Hur man ska bete sig i fängelset.....	23
14	Rätt att anföra klagan och begära omprövning	24
14.1	Klagan.....	24
14.2	Innehållet i klagan	25
14.3	Tillställande av klagan till myndighet som utövar laglighetsövervakning	25
14.4	Begäran om omprövning och och anförande av besvär hos förvaltningsdomstol	26
15	Personalens uppgifter och hur man sköter ärenden.....	27

1 Allmänt

1.1 Om fängelset

Du har anlänt till Pyhäselkä fängelse. Fängelset är beläget 25 kilometer söderut från Joensuu stadskärna. Pyhäselkä fängelse är ett slutet fängelse där det utöver dömda fångar också häktade och bötesfångar kan placeras. Anstalten har kapacitet för 87 intagna.

Det du håller på att läsa är information för nyintagna till fängelset. Här får du ta del av hur det fungerar i fängelset och vad som gäller när man avtjänar straff eller sitter häktad. Du ska även ta del av fängelsets ordningsstadga, som du är skyldig att efterleva.

Varje avdelning har en egen dagordning där tidschemat för sysslorna på avdelningen framgår, såsom tider för sysselsättningar, promenader, måltider och när dörrarna till cellerna hålls upplåsta. På varje bostadsavdelning finns en pärm med lagar, förordningar, föreskrifter och anvisningar som reglerar avtjänande av fängelse, och en förteckning över anvisningar om förfaranden. Ordningsstadgan för fängelset hittar du i pärmen med lagar, föreskrifter och anvisningar. Du kan ta del av pärmen under avdelningarnas öppettider. Dagordningarna finns på anslagstavlor i avdelningarna. De centralaste bestämmelserna kan även läsas på cellterminalerna på avdelningarna 1 till 4, 6 och 7. Under 2024 ska cellterminaler installeras också i avdelning 5.

Kontaktuppgifterna till tillsynsmyndigheterna hittar du på anslagstavlan. På anslagstavlan eller cellterminalen finns information om andra aktuella frågor.

Om du inte är finsk medborgare får du kontakta ditt hemlands beskickning och, om möjligt, få hjälp med tolkning. Är du häktad kan dock dina kontakter med diplomatisk beskickning eller konsulat begränsas om särskilt vägande skäl föreligger som hänför sig till brottsutredning.

Är du tveksam eller undrar över något så är det alltid bäst att vända sig till personalen.

Kontaktinformation till Pyhäselkä fängelse:

- Paavontie 6, 82201 Hammaslahti, Finland

- +358 29 56 87800 (central)
- mejladress: pyhaselka.vankila(at)om.fi
- mejl till intagna: vankiposti.pyhaselka(at)om.fi

1.2 Ansvarig tjänsteman och förtroget med förhållandena på anstalten

Du får en egen ansvarig tjänsteman utnämnd för dig för den tid du är häktad eller avtjänar straff. Det blir han eller hon som är aktivt närvarande i vardagen medan du är intagen och ser till att det hela löper smidigt. Med din ansvariga tjänsteman kan du ta upp frågor som gäller dig själv, såsom besök och permissioner, elektronisk kommunikation med begränsad tillgång till internet och andra saker i vardagen.

Med honom eller henne ska du dessutom diskutera din straffidsplan, mål uppsatta i den och hur du kan nå upp till dem.

Personalen på avdelningen sätter dig in i hur det fungerar där.

1.3 Plan för strafftiden

Om du är intagen i fängelse för att avtjäna straff har du fått en individuell plan för strafftiden gjord upp för dig innan du kom in. Planen kommer att preciseras i fängelset.

Planen styr hur du kommer att avtjäna straffet och frigges eller eventuellt släppas villkorligt fri. I planen för din strafftid slår man fast de mål du ska jobba gentemot under din tid i anstalten. Utifrån planen och de alternativ som fängelset tillhandahåller blir du hänvisad till någon sysselsättning.

Du kan själv påverka hur planen framskrider genom att aktivt samarbeta med personalen mot de mål som är uppställda i din plan. Hur bra planen framskrider har inverknings på dina permissioner och dina chanser att bli överförd till en öppen anstalt och få övervakad frihet på prov. Planens genomförande uppföljs regelbundet, och planen tas upp för granskning och uppdatering minst tre gånger om året.

Om du är häktad, får du ingen plan för strafftiden utarbetad för dig innan du tas in. Om du så vill, kan arbetet med att ta fram en plan för din strafftid påbörjas redan under häktningstiden.

Din ansvarige tjänsteman på Pyhäselkä fängelse bedömer regelbundet hur ditt arbete enligt planen framskrider. Minst en gång om året sammankallar din ansvarige tjänsteman de tjänstemän som arbetat med dig och då ska ni i samråd bedöma hur din plan framskrider.

2 Häktning

Häktning är inget straff i sig utan ett tvångsmedel som används medan förundersökningen och lagföringen pågår. Syftet med häktning är att säkra förundersökning, lagföring och straffverkställighet och att förhindra fortsatt brottslig verksamhet. Beslut om häktning en person som misstänks ha begått ett brott fattas av domstol.

Häktningen upphör om domstolen, åklagaren eller polisen (eller någon annan anhållningsberättigad tjänsteman) beslutar att den häktade ska försättas på fri fot. Häktningen upphör senast när tingsrättens dom vinner laga kraft eller hovrätten meddelar sin dom.

Redan innan domen vunnit laga kraft kan du samtycka till verkställighet av straffet och nöja dig med den dom som tingsrätten eller hovrätten som första instans meddelat till den del du har dömts till fängelse. I så fall börjar du tjäna av på ditt fängelsestraff som du ådömts och istället för att tillhöra kategorin häktade övergår till kategorin dömda.

De som är häktade har delvis andra rättigheter och skyldigheter än de dömda, bland annat kan den häktades kontakter begränsas under förutsättningar stipulerade i tvångsmedelslagen. Restriktionerna kan gälla brevväxling, telefoni, besök eller andra kontakter utanför fängelset eller i fråga om samvaro. Beslut om restriktioner av kontakter i samband med häktning och om beslutets fortsatta giltighet fattas av domstolen. Som häktad får du inte delta i sysselsättningar utanför fängelset, såsom arbete eller studier ute i det civila. Som häktad kan du varken placeras i en anstalt utanför fängelset eller beviljas frigång för extern verksamhet under övervakning.

Om du döms till ovillkorligt fängelse för det brott på vilket du blev häktad, dras häktningstiden av från tiden för fängelsestraffet. Har du däremot suttit häktad utan grund, har du rätt att få ersättning av statliga medel på grund av frihetsberövandet. Ersättningen ska sökas hos Statskontoret.

Häktingen kan komma som en överraskning och utan du haft tid på dig att göra dig redo för det. Är du tveksam eller undrar över något så ska du alltid vända dig till personalen och fråga.

3 Fängelsestraff och syftet med verkställigheten

Syftet med verkställigheten av fängelse är att öka din beredskap för ett liv utan kriminalitet och skapa förutsättningar för din återanpassning till samhället. Det är mot detta mål som fängelsepersonalen arbetar i samverkan med dig, var och en i enlighet med sin respektive arbetsbeskrivning. Syftet är att främja ditt fysiska, psykiska och sociala välbefinnande samt att stödja dig i att uppnå de mål som ställts upp för dig för den tid du avtjänar straff. I alla frågor du möter kan du alltid vända dig till din ansvarige tjänsteman eller någon annan anställd.

3.1 Beslut om strafftid

På verkställighetsenheten tar man fram ett beslut som gäller tidsfristerna för ditt straff. Detta sker strax efter att du påbörjat avtjäna straff. Av beslutet framgår

- grunderna för beräkning av strafftiden,
- tidpunkten då fängelsestraffet eller förvandlingsstraffet för böter blir fullt avtjänat,
- tidpunkten för villkorlig eller annan frigivning, samt
- dagen när prøvotiden löper ut.

I strafftidsbeslutet för den som avtjänar fängelse på livstid anges den tidpunkt vid vilken fången tidigast kan bli villkorligt frigiven. I beslutet om ett kombinationsstraff anges övervakningstiden och tidpunkten vid vilken den börjar löpa.

3.2 Övervakad frihet på prov

Mot slutet av verkställigheten kan du bli släppt och få övervakad frihet på prov, om förutsättningarna för detta är uppfyllda. Om du avtjänar kombinationsstraff kan du inte placeras i övervakad frihet på prov.

Du kan släppas fri på prov under elektronisk övervakning tidigast sex månader innan du räknas bli villkorligt frigiven. Övervakad frihet på prov förbereds omsorgsfullt i samverkan

med fängelsepersonalen. Du kan själv påverka din eventuella frihet på prov genom att samarbeta med personalen mot de mål som ställts upp i din plan för strafftiden samt genom att uppföra dig klanderfritt under strafftiden. Du kan också själv ansöka om att få frihet på prov.

Det tar tid att utreda om det finns förutsättningar för frihet på prov och hitta lämplig någon sysselsättning och att utarbeta relaterade avtal. Ta upp frågan om frihet på prov med din ansvarige tjänsteman i god tid före den önskade tidpunkten. Den ansvarige tjänstemannen styr dig i ansökningsprocessen.

4 Basvård och boende

4.1 Klädsel, linne och klädvård samt renlighet

Du får använda egna kläder i fängelset. Användningen av egna kläder kan dock begränsas, bland annat av skäl som hänför sig till ordningen i fängelset. Om du vägras att ha ett klädesplagg har du rätt att få ett skriftligt beslut i saken med anvisning om hur man begär omprövning. Du har också rätt att få kläder från fängelset om du inte har lämplig egen klädsel med dig.

Du ska vara korrekt klädd på fängelseområdet. Är du inte säker på om din dräkt är korrekt, kan du alltid fråga personalens mening.

När du jobbar ska du ha klädsel som uppfyller krav som gäller för den konkreta sysslan. Om sysslan förutsätter användning av vissa arbetskläder med tanke på arbetarskydd, får du lämpliga sådana och skyddsutrustning från fängelset. Tjänstemannen som styr arbetsdriften eller avdelningens personal upplyser dig om vid vilka arbetsfunktioner som arbetskläder är obligatorisk och hjälper dig att få fram dem.

Lakan och handdukar får du av fängelset. Fängelset står för tvättvätskor som du behöver för att upprätthålla normal daglig hygien. Vid behov kan du fråga personalen efter dem.

Brottsförmyndighetens textilier, alltså linne och anstaltspersedlar, tvättas centraliserat på en extern tvättinrättning. Personalen ger dig närmare anvisningar om dagarna för byte av persedlar. På Pyhäselkä fängelse vid avdelningarna 1 till 4 är tvättbyte i regel på

fredagar. Lakan byts ut varannan vecka. Din egen tvätt sköter du själv på avdelningen. Om du bor på avdelningarna 6 och 7 får du linne, som du tvättar själv på avdelningen i enlighet med tvätttider som gäller för avdelningen. På avdelning 5 sker tvättbytet på torsdagar i samband med att man går och badar bastu. På mottagningen sker tvättbyte vid behov.

Det är ditt ansvar att se till att du har det rent och prydligt i din cell. Var och en plockar upp efter sig i gemensamma lokaler, bland annat efter att ha lagat mat. Avfall ska man sortera enligt anvisningarna. Personalen ger dig närmare anvisningar om städrekskap, praxis och arbetsfördelning i samband med städning av gemensamma lokaler.

4.2 Mathållning och kiosk

På vardagar serverar fängelset dig fyra måltider, närmare bestämt frukost, lunch, middag och kvällsmat. Undre helger och lätthelgdagar får du frukost, medan lunch och middag slås samman, och ytterligare kommer kvällsmål.

När du inställer dig frågar personalen dig om du följer en särskild diet och ger dig en blankett att fylla i. Behöver du ha specialkost av hälsoskäl eller på grund av religiös eller annan grundad övertygelse, ska du självmant tala om för detta genast när du tas in.

Livsmedel och en del andra saker du behöver i vardagen kan du köpa i kiosken. Det du handlar i kiosken betalar du med ett betalkort du får dig utställt av Brottsförhållningsmyndigheten (se närmare under Penninghantering). Om något som du behöver inte finns att köpa i kiosken, kan du höra dig för om det vore möjligt att få köpa in det. På avdelningarna 1 till 4 och 6 och 7 kan du under avdelningarnas öppettider laga mat av det du köpt i kiosken på egen kostnad.

4.3 Rökning

Rökning är absolut förbjudet i alla inomhuslokaler i fängelset. Du får röka en gång om dagen under promenaden, om du inte du fått promenad vägrad. Man kan också ordna så att du får röka oftare.

Du kan få nikotinersättningsprodukter för dina eventuella avvänjningsbesvär. Om du önskar kan du få stöd för att sluta röka av personalen på Enheten för hälso- och sjukvård för fångar och Brottsförhållningsmyndigheten.

Det är förbjudet att röka i fångvagnar som går i tågtrafiken. På grund av förbudet tillhandahåller man i fångvagnarna en behövlig mängd nikotinersättningsprodukter.

5 Innehav av egendom

5.1 Saker du får ha

Du tillåts inneha en rimlig mängd personliga tillhörigheter, dock med hänsyn till tillgång till förvaringsutrymmen, brandskydd och möjlighet att granska föremålen i fråga. Förvägras du att ha ett föremål eller ämne har du rätt att få ett skriftligt beslut i saken med anvisning om hur man begär omprövning.

Läs noga fängelsets ordningsstadga. Där står bestämmelser som gäller innehav av egendom och vilka föremål som du inte får ha.

Observera att om du har planer på att skaffa dig saker utifrån, ska du på förhand försäkra dig om att du kan få ha dem i din besittning eller att de kan förvaras i fängelset.

Personalen på mottagningen gör upp en förteckning över all din medhavd egendom. Det som du inte tillåts ta med dig till cellen tas till säkert förvar, och du får det tillbaka när du skrivs ut. Detta gäller dock ej saker eller ämnen som är farliga eller förbjudna i lagen.

Vill du ta ut några saker du har i förvaret eller lämna in något, ska du kontakta personalen på mottagningen genom att lämna in ett ärendeformulär i pappersform eller genom cellterminalen. I ärendeformuläret ska du uppge vad du vill ta ut och vad du vill lämna in. Mottagningen handlägger ärenden som gäller innehav av egendom under helger. I fängelsets ordningsstadga kan du kolla vilka saker du inte får ha hos dig. På Pyhäselkä fängelse är det brottspåföljdscheferna som är behöriga i ärenden som gäller innehav av saker och ting.

5.2 Att ta saker till fängelset

Din besökare kan i samband med besöket lämna till dig en mindre mängd varor som du tillåts ha under din fängelsevistelse. Det är bland annat tidningar och tidskrifter, kläder och föremål för personligt bruk. Om din besökare kommer med och tobaksprodukter, så får du

inte ha dem hos dig. Det som din besökare tar med sig till fängelset granskas av fängelsets personal.

Sakerna ska lämnas till fängelsepersonalen vid porten. När besökaren lämnar in varorna, så fogas en följesedel till dem. I följesedeln uppges

- ditt namn
- namnet på den som fört med sig sakerna och
- vad det är för saker.

En mindre mängd saker till dig kan lämnas in vid fängelsets port vardagar 8.00–16.15. Sakerna skall åtföljas av en likadan följesedel som när en besökare tar saker med sig till ett besök. Det går också att posta saker till fängelset. Kontanta pengar tar vi inte emot, med undantag för pengar som avsedda för att betala böter. Om någon skickar dig kontanter i ett brev eller ett paket, är det ditt ansvar att se till att pengarna lämnar fängelset. Vårt system gör det inte möjligt att ta emot kontanter efter att fången skrivits in.

Förvaringsutrymmena på fängelset är begränsade, vilket innebär att inte alla dina ägodelar kan tas in till förvaring på fängelset. Ifall varorna inte får plats i fängelset blir de sända dit du anvisar och på din bekostnad.

5.3 Att lämna saker ifrån sig

Via mottagningsavdelningen kan du lämna ifrån dig dina personliga tillhörigheter så att dina nära kan föra dem bort. Du kan skicka bort varor också per post på egen bekostnad. Kontakta mottagning och kom överens om saken.

6 Kontakter med omvärlden

6.1 Telefoni

Du får ringa samtal till personer utanför fängelset, om inte du är belagd med restriktioner (läs mer om restriktioner i kontakterna i kapitel 2 Häktning). Samtalstid köper du i kiosken. Det går inte att ringa till dig utifrån. Fängelset lämnar heller inte några uppgifter om vilka som är intagna på anstalten per telefon.

Din telefonanvändning betalar du i princip med dina egna medel. Du kan dock ringa på fängelsets bekostnad till bland annat

- din advokat,
- tillsynsmyndigheterna,
- ett samtal vid din inskrivning, och
- för att underrätta en nära anhörig eller någon annan närstående om att du blir överförd till ett annat fängelse.

Läs noga fängelsets ordningsstadga, där hittar du avdelningsspecifika tider som gäller telefoni och relaterade bestämmelser.

6.2 Brev och postförsändelser

Du har rätt till brevkorrespondens per post om inte du har restriktioner på dina kontakter (läs mer i kapitel 2 Häktning).

Frimärken och kuvert finns att köpa i kiosken. Brev du vill posta ska du lägga i brevlådan på avdelningen. På utgående postförsändelser ska du anteckna ditt namn så att det syns. Om du inte vill att ditt namn ska visas, ska du överlämna försändelsen personligen till fängelsepersonalen. På brev eller postförsändelser till tillsynsmyndigheter behöver du inte skriva ditt namn på. Postlådan töms vardagar 7:30.

Man kan posta dig saker till fängelset på adressen PL 14, 82201 Hammaslahti, Finland.

På försändelsen ska stå

- fängelsets namn och adress
- ditt namn
- uppgifter om avsändaren.

Fängelset är skyldigt att se till att fångarna kan ta emot postpaket. Den som sänder postpaketet ska se till att paketet kommer ända fram till fängelset och att du får ditt paket. Observera att fängelsepersonalen inte avhämtar från posten paket som adresserats till dig, utan det blir posten som tar dem ända fram till anstalten.

Märk väl att i fråga om postpaket som kommer till dig ska det i adressfältet för mottagaren antecknas i följande ordning

1. Pyhäselkä fängelse
2. ditt namn, och
3. som adress ska man skriva fängelsets adress.

Brev och andra postförsändelser kan granskas i fängelset. Korrespondens mellan dig och tillsynsmyndigheterna granskas inte. Brevkorrespondens mellan dig och din advokat kan endast granskas i undantagsfall.

Vi delar ut breven vardagar efter att posten kommit till avdelningarna 1 till 4 och 6 och 7. På mottagningsavdelningen och avdelning 5 delas posten ut senast i samband med kvällsmaten.

Om pengar, andra föremål eller substanser som det är förbjudet att inneha i fängelset anländer i brevet eller postförsändelsen ska de omedelbart överlämnas till fängelsepersonalen.

6.3 Att motta mejl

På ett slutet fängelse kan du få ta emot mejl. Mejlet ska sändas till mejladressen för de intagna `vankiposti.pyhaselka(at)om.fi`. I ämnesfältet ska man skriva ditt förnamn och efternamn. I textfältet ska avsändaren skriva sitt eget förnamn och efternamn så att uppgiften om vem som skickat mejlet förmedlas till dig.

Av datasäkerhetsskäl avlägsnar mejlsystemet alla bilagda filer och bilder automatiskt. Du får endast själva meddelandet, inga bilagda filer.

Du kan beviljas tillstånd att skicka och ta emot mejl på cellterminalen, om dina kontakter inte begränsats och mejlanvändningen inte anses äventyra ordningen i fängelset. Mejl kan du få använda för att sköta ärenden med myndigheter. Sådana är till exempel rättsliga och sociala ärenden.

6.4 Internet och arbetsstationer för elektronisk kommunikation

Det finns ett antal arbetsstationer intagna kan få använda internet och skajpa på med vissa begränsningar. Tillstånd söks på en separat tillståndsblankett. I Pyhäselkä fängelse sköts det i regel från cellterminalen, och Skype har ersatts med Video Visit.

Du kan ansöka om tillstånd att använda internet i ärenden som gäller

- försörjning och utkomst,
- sysselsättning och arbete
- utbildning,
- rättsliga frågor,
- sociala ärenden,
- boenderelaterade ärenden eller
- någon annan motsvarande viktig sak.

När du söker om tillståndet ska du motivera varför du ska tillgång till internet, exempelvis betalning av räkningar i nätbanken. Användningen av internet kan övervakas.

Personalen ger dig ytterligare information och handleder dig i användningen av tjänster som kräver stark autentisering. Sådana är många myndighetstjänster, bland annat FPA och Skatteförvaltningen. En del av de elektroniska tjänsterna kan du dessutom utnyttja för att uppnå målen i din plan för strafftiden, exempelvis när det gäller rehabilitering eller studier. På arbetsstationernas ingångssida

<https://www.rikosseuraamus.fi/sv/index/portti.html> finns tematiskt grupperade länkar till elektroniska tjänster.

Mer information om möjligheterna att använda elektroniska tjänster och funktionerna i dem finns under rubriken Elektroniska tjänster. Information om besök som ordnas via videolänk (Skype eller VideoVisit) finns under rubriken Besök.

7 Inkomster och penninghantering

7.1 Inkomster

Om du deltar i arbetsdriften eller någon sysselsättning, utbildning eller rehabilitering betalas du sysselsättningspenning, som är skattefri inkomst. Sysselsättningspenning utgår med 3,01 respektive 4,62 euro för var dag du deltagit i verksamhet.

Sysselsättningspenning brukar till en början utgå enligt den lägsta kategorin.

Är du dömd fånge, så betingas kategorin av sysselsättningspenningen av hur bra de mål som är uppställda i din plan för strafftiden har blivit uppnådda och hur regelbundet och varaktigt du deltagit i sysselsättningarna. Om du är häktad, bestäms kategorin av sysselsättningspenningen i första hand utifrån hur länge och regelbundet deltagandet i sysselsättning har pågått.

Sysselsättningspenningen kan dock helt eller delvis dras in ifall du får stöd från någon annan myndighet, till exempel åtnjuter studiestöd, eller om den av någon annan jämförbar orsak inte behövs.

Utöver sysselsättningspenningen betalas du en brukspenning om 1,60 euro för varje dag som räknas in i strafftiden, även för helger.

När du är nyintagen kan brukspenning för 14 dagar betalas ut i förskott så att du ska kunna handla det allra nödvändigaste. Förskottet dras av på påföljande utbetalningar av brukspenning.

7.2 Penninghantering

I fängelset får du ett förbetalt Visa-betalkort. Betalkortet förvaras hos personalen. Det behövs en personlig PIN-kod för att kunna använda kortet.

Med betalkortet går det att göra inköp i kiosken i fängelset. Betalkortet accepteras också utanför fängelset, i butiker, på kaféer och på tåg, över lag på ställen där det går att betala med chipförsedd betalkort. Dessutom är det möjligt att ta ut pengar från bankomater i Finland i upp till 200 euro i månaden. Däremot funkar betalkortet inte för blippbetalning,

och det kan inte användas för inköp på nätet. Du kan vända dig till personalen i frågor som gäller användning av betalkortet.

Ta inte med dig några kontanter när du kommer till fängelset. Alla förmåner som tillkommer dig betalar Brottsförhållningsmyndigheten in på ditt betalkort.

Dina närstående kan inte överföra pengar direkt till betalkortskontot som du har fått tillgång till. Pengar kan däremot överföras till Brottsförhållningsmyndighetens konto, varifrån de överförs till ditt betalkortskonto. Du ska själv se till att den som skickar pengar till dig känner till rekvisiterna på Brottsförhållningsmyndighetens konto. På webbplatsen Rikosseuraamus.fi finns mer detaljerade anvisningar för den som ska överföra pengar.

Vill du själv skicka pengar eller betala räkningar, ska du kontakta fängelsepersonalen.

8 Besök

Du får träffas med din familj, dina vänner och bekanta under fängelsetiden om du inte är ålagd restriktioner i kontakter.

Du kan få ta emot

- övervakat besök,
- oövervakat besök,
- besök av dina barn,
- besök av ditt ombud och
- övervakat besök häktade och fångar emellan.

Besök kan också äga rum via videolänk på Skype eller VideoVisit.

Läs noga fängelsets ordningsstadga. Ordningsstadgan innehåller närmare uppgifter om besökstiderna, hur länge besöken får vara, vilka villkor som gäller och hur man ansöker om besök av olika typer.

Kom ihåg att boka tid för dina besök i god tid så att man hinner med förberedelserna.

På Pyhäselkä fängelse finns separata lokaler för familjebesök. Du kan själv handla något att bjuda på i anstaltens kiosk till familjebesök. Personalen förvarar det du handlat och ger dem till dig när du går till familjebesöket.

Ibland ordnas familjeläger. Fängelset informerar särskilt om dem. Häktade får inte delta i familjeläger.

När besökaren är yngre än 18 år

En minderårig kan komma till fängelset för att besöka någon annan än sin egen förälder endast med vårdnadshavarens samtycke. En besökare som fyllt 15 år får dock besöka sin nära anhörig utan samtycke från vårdnadshavaren, om inte vårdnadshavaren explicit motsatt sig besöket. Om den minderåriga besökaren har omhändertagits, blir det barnskyddsmyndigheten som beslutar om samtycket.

En besökare under 15 år ges i regel inte tillträde till fängelse utan ledsagare.

Förutom barnet och ledsagaren kan också andra besökare delta i övervakade möten med barn under 15 år. Under besöket får du bara röra barnet.

9 Permission

Du kan beviljas tillstånd att för en kortare tid avlägsna dig från fängelset, och det kallas för permission.

Om du är dömd och avtjänar straff, kan du få permission med hänvisning till strafftidens längd, ett viktigt skäl eller ett synnerligen viktigt skäl. Den som är häktad kan endast beviljas permission om ett synnerligen viktigt skäl föreligger. Den som är häktad kan dessutom få en kort permission under ledsagning för att kunna sköta ett brådskande och tvingande ärende.

Permissionsansökan ska lämnas in i skriftlig form. Ansökan finns på cellterminalen och i pappersform. Ansökan med eventuella bilagor ska du lämna in till personalen på avdelningen eller skicka från cellterminalen.

Beslut om permission tas av enhetschefen eller biträdande direktören. I vissa fall fattas beslutet vid Brottsförmyndighetens av direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet. Permission kan också beviljas under ledsagning.

Tänk på att lämna in permissionsansökan i god tid så att man hinner handlägga den.

9.1 Permission på basis av strafftidens längd

Permission på basis av strafftidens längd kan du få om

- det främjar genomförandet av planen för din strafftid
- det kan anses sannolikt att du kommer att iaktta permissionsvillkoren och
- du förbinder dig att genomgå kontroll av nykterhet och drogfrihet och annan behövlig övervakning.

Permission på grundval av längden på din strafftid kan du få efter att du avtjänat straff så länge att du har kommit fram till den tidigast möjliga permissionstidpunkten. Tidpunkten kan tidigareläggas, om den intagne omsorgsfullt har iakttagit planen för strafftiden. I så fall kan permission beviljas om det är behövligt för genomförandet av planen eller om det i enskilda fall är motiverat för bevarandet av den intagnes kontakter, upprätthållandet av hans eller hennes handlingsförmåga eller av någon annan motsvarande anledning.

Du kan få permission på basis av strafftidens längd i upp till tre dygn inom förloppet av två månader.

9.2 Permission av viktigt skäl

Du kan också få permission om du har ett viktigt skäl. Viktigt skäl kan ha att göra med din familj eller med att sköta ärenden som gäller sysselsättning och utbildning, sociala eller boenderelaterade saker, utkomst och hälsovård.

Permission beviljas för den tid som skötseln av det ärende som ligger till grund för permissionen ofrånkomligen kräver.

9.3 Permission av synnerligen viktigt skäl

Ett synnerligen viktigt skäl kan vara en allvarlig sjukdom eller begravning av en nära anhörig eller någon annan närstående eller någon annan likartad orsak.

Permission beviljas för den tid som skötseln av det ärende som ligger till grund för permissionen ofrånkomligen kräver.

10 Deltagande i sysselsättning

Om du är intagen för att avtjäna fängelse ska du delta i någon aktivitet som anordnas eller godkänds av fängelset under fastställd arbets- och sysselsättningstid. Planen för strafftiden avgör primärt vilken sysselsättning du blir placerad i. Sysselsättningen kan gå ut på att du deltar i fängelsets arbetsdrift, någon utbildning eller rehabiliterande aktivitet, bland annat åtgärdsprogram eller individuella insatser. Hälstillstånd, bristande funktionsförmåga eller ålder kan ligga till grund för att du får dispens från sysselsättningsplikten.

Om du är häktad, är det frivilligt för dig att delta i arbete och andra aktiviteter. Om du önskar delta så ordnas det så långt det är möjligt. Du kan dock inte beviljas frigång för aktiviteter utanför fängelset, såsom civilarbetstillstånd, studietillstånd eller tillstånd för placering utanför fängelset eller i en extern anstalt.

Personalen ger dig vägledning i användningen av alla tjänster som finns att tillgå i fängelset.

10.1 Arbetsdrift

På Pyhäselkä fängelse har du möjlighet att delta i arbetsdriften i följande sysslor:

- städning på avdelningar och i allmänna utrymmen
- tvätteriet
- arbete med att vika Försvarmaktens tvättade persedlar och reparation av skinnhandskar och foder
- underleverantörsarbeten (tillverkning av lådor)
- fastighetsskötsel.

Du kan söka dig till arbetsdriften genom att kontakta din egen ansvarige väktare eller genom att skicka blanketten till handledaren som styr verksamheten i fråga. Handledaren intervjuar dig innan du börjar och berättar närmare om uppgifterna. Man fattar ett beslut om vad du kommer att syssla med och vad du ska få i sysselsättningspenning. Handledaren ger dig introduktion i arbetsuppgifterna och frågor som gäller arbetsdriften.

Du kan beviljas tillstånd till att inne i fängelset för egen räkning syssla med någon acceptabel arbetsverksamhet som lämpar sig för att utföras i fängelse. Detta kallas för eget arbete. Det kan handla till exempel om översättningar eller slöjd och hantverk. Beroende på vad det är för arbete kan du få syssla med det också i din cell. Du kan få arbetsredskap från fängelset till ditt förfogande avgiftsfritt.

10.2 Studieverksamhet

När du avtjänar fängelsestraff kan du studera inne i fängelset. Du kan också få studietillstånd, frigång för att kunna studera utanför fängelset.

Du kan avlägga grundskole- och gymnasiestudier och delta i utbildning som ger färdigheter för yrkesinriktad utbildning. Universitetsstudier ska tas ställning till från fall till fall.

Undervisningen sker i form av närundervisning, och det är lärare från den lokala gymnasieskolan som undervisar.

Utbildning som ger färdigheter för yrkesinriktad utbildning anordnas i samarbete med yrkesinstituten Riveria och Jedu. Man får tillägna sig färdigheter för studier och vardagen. Ansöka till utbildningen gör du genom att skicka ett ärendeformulär till specialhandledaren med ansvar för utbildning.

På anslagstavlorna hittar du också information om kurser och utbildningar som ordnas av andra fängelser. Mer information om frågor som gäller studier får du av studievägledaren.

10.3 Rehabiliterande insatser

Rehabiliterande programaktiviteter sker både i grupper och individuellt. I Pyhäselkä fängelse finns rehabiliteringspersonal och personal från andra funktioner, bland annat

- psykolog
- socialarbetare
- studievägledare
- specialhandledare i missbrukarvårdsinsatser
- specialhandledare i andligt arbete.

Dessa tjänstemän når du genom att fylla i en ärendeblankett och redogöra för ditt ärende. Pyhäselkä fängelse har du möjlighet att delta i åtgärdsprogram, såsom

- Brottspåföljdsmyndighetens egna motiverande samtal
- Aggressionshanteringsprogrammet
- Ajattelutaitoja työpaikalle – Så funkar det i arbetslivet
- Uusi Suunta, ett program för sexualförbrytare
- PREDOV som är utvecklat inom svenska Kriminalvården i linje med den senaste forskningen om effektiva behandlingsmetoder för partnervåld
- Antiriippuvuudet, som handlar om hur man greppar beroenden och addiktioner

Följ med anslagstavlan på avdelningen. Där hittar du också annan aktuell information om åtgärdsprogram och andra aktiviteter. Till åtgärdsprogrammen söker du via specialhandledare, som också ger dig mer information om vad programmen går ut på. På Pyhäselkä fängelse får du hjälp med att ta dig ur organiserad brottslighet. Ta det upp med din egen ansvariga tjänsteman eller specialhandledaren.

Dessutom ordnas kurser i vardagsfärdigheter i samarbete med Marthorna. Tiderna för dessa anslås på anslagstavlorna. Du kan söka till kursen via specialhandledare på ett ärendeformulär.

Tidvis ordnas också andra åtgärdsprogram och kurser, det är

- TERVE, en kurs som handlar om hälsorelaterade saker
- Omaehtoisen muutoksen ohjelma, ett program för förändring på dina egna villkor
- kurs om missbrukarrehabilitering

- Arki haltuun – apua ADHD-oireisiin, att ha koll på sin vardag och få hjälp med ADHD-symptom
- Lapset puheeksi, samtal om barn

Information om dessa och andra aktiviteter kan du ta del av på cellterminalen eller anslagstavlan på avdelningen.

10.4 Elektroniska tjänster

Du kan uppfylla en del av din plan för strafftiden genom att använda dig av elektroniska tjänster. Information om användningen av arbetsstationerna för elektronisk kommunikation finns under rubriken Internet och elektroniska tjänster. I Pyhäselkä fängelse sköts det i regel från cellterminalen. På mottagningen hos socialarbetaren kan du Det sköta ärenden på distans via Skype med FPA, arbets- och näringsbyrån och andra samarbetspartners.

10.5 Temporär dispens från sysselsättningsplikt

Har du regelbundet deltagit i någon sysselsättning kan du med beaktande av hur din plan för strafftiden framskridit bli befriad från sysselsättningsplikten och få ledigt två vardagar för varje kalendermånad under vilka du regelbundet deltagit i någon sysselsättning.

Om du står åtalad för brott, beviljas du befrielse från sysselsättningsplikten i behövlig omfattning för att kunna förbereda ditt försvar. Du kan få tidsbunden befrielse från skyldigheten att delta också av något annat viktigt skäl eller på grund av temporär arbetsoförmåga.

11 Fritid

11.1 Fritidsaktiviteter

På fritiden kan du delta i fritidsaktiviteter som ordnas i fängelset. Tiderna står angivna i fängelsets dagordning. Utbudet varierar. Du kan vara med och påverka hur aktiviteterna planeras och genomförs genom att komma med förslag till tjänstemannen med ansvar för fritidsaktiviteterna.

I Pyhäselkä fängelse får du på fritiden tillgång till musikrum, gym och motionshall vid tider som framgår av dagordningen. Fängelset informerar separat om eventuella andra evenemang. Uppdaterad information kan du ta del av på anslagstavlan på din avdelning. Kolla också i dagordningen.

I Pyhäselkä fängelse finns en motionsinstruktör att tillgå. Ta kontakt genom att fylla i ett ärendeformulär.

11.2 Bibliotek

Du har möjlighet att använda anstaltens bibliotek och använda allmänna bibliotekstjänster. Bibliotekstiderna framgår av avdelningens dagordning.

Det finns möjligheten till fjärrlån från allmänna bibliotek med mera. På avdelningar med cellterminaler har du dessutom tillgång till Celias e-böcker och ljudböcker.

11.3 Andlig verksamhet och själavård

Du har möjlighet att delta i andliga sammankomster och få diskutera andliga frågor. I Pyhäselkä fängelse finns det möjlighet att delta i andliga tillställningar, och i fängelset finns ett kapell där gudstjänster ordnas. Fängelset informerar särskilt om dem.

Du kan träffa specialhandledaren för andligt arbete genom att skicka ett ärendeformulär. Boka tid till pastorn gör du via specialhandledaren för andligt arbete.

12 Hälsovård

Hälsovård för samtliga intagna i finländska fängelser tillhandahålls av Enheten för hälso- och sjukvård för fångar, som är underställd Institutet för hälsa och välfärd.

Fånghälsovården har en poliklinik i fängelset där du kan sköta dina hälsorelaterade ärenden. Via polikliniken går det att boka tid till läkare och tandläkare. Sjuksköterskan är anträffbar vardagar. Polikliniken ska du kontakta även i frågor som gäller psykisk hälsa.

Sekretessen för handlingar och uppgifter som lämnas till hälso- och sjukvården tryggas genom personlig kontakt via cellterminal. Hälso- och sjukvården för fångar kan du också kontakta brevledes.

Du flyttas tillfälligt till vård eller undersökning utanför fängelset, om din sjukdom eller skada inte kan behandlas inom ramen för hälso- och sjukvården för fångar. Du står under övervakning av fängelsepersonalen när du befinner dig utanför fängelset.

Mediciner utskrivna till dig ska du ta enligt läkarens anvisningar. Medicinerna ska förvaras i dosett. Mediciner som blivit över ska du lämna tillbaka med dosetten.

Vid akuta hälsorelaterade problem kontakta fängelsets personal.

13 Hur man ska bete sig i fängelset

Fängelse och häktning regleras av ett flertal normer, regler och anvisningar, och det gäller för dig att ta del av fängeslagen respektive häktningslagen. Mera ingående anvisningar och föreskrifter finns i fängelsets ordningsstadga, som du är skyldig att efterleva.

Du ska uppträda korrekt mot personalen och andra intagna såväl som andra personer du möter i fängelset. Dessutom är du skyldig att följa personalens anvisningar och befallningar.

Du kan påföras disciplinstraff om du brutit mot bestämmelserna i

- fängeslagen,
- häktningslagen eller förordning som gäller dem, eller
- Brottsförmyndighetens föreskrifter.

Disciplinstraff kan också påföras om du bryter mot en ordningsstadga där det anges att förseelsen kan leda till disciplinstraff. Disciplinstraff kan också påföras om du inte följer personalens uppmaning eller befallning som gett i syfte att upprätthålla ordningen eller säkerheten i fängelset.

Du kan även få disciplinstraff om du i fängelset eller under uppsikt av en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten gjort dig skyldig till ett brott som inte kan förutses medföra strängare straff än böter. Sådana är till exempel

- straffbart bruk av narkotika
- hindrande av tjänsteman
- motstånd mot tjänsteman
- rymning eller försök därtill
- lindrig misshandel
- misshandel eller försök därtill
- lindrig skadegörelse
- skadegörelse
- olaga hot, och
- fånges vapeninnehav.

Om du uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar skada för fängelset (exempelvis utrustning som försvunnit eller brutits) är du skyldig att utge ersättning. Ärendet avgörs i sista hand i domstol.

14 Rätt att anföra klagan och begära omprövning

14.1 Klagan

Om du upplever att du har behandlats osakligt eller misstänker att en myndighet eller tjänsteman inte har iakttagit lagen eller fullgjort sina skyldigheter, kan du skriva ett klagomål till laglighetsövervakaren. Du kan också, om du så önskar, informera till exempel enhetschefen för fängelset om missförhållanden som du upplever. Du kan kontakta enhetschefen via cellterminalen.

När problem och konflikter uppstår ska du i första hand diskutera saken med personalen. Att tala med personalen brukar vara det snabbaste sättet att få problemet löst.

Klagomålet ska lämnas in skriftligen och det är avgiftsfritt. Du kan skriva klagomålet i fri form på ditt eget modersmål.

Ett klagomål tas inte upp till prövning om sakförhållandet som det gäller har inträffat för mer än två år sedan. Avvikelse från detta kan göras endast av särskilda skäl.

14.2 Innehållet i klagan

I klagoskriften ska du precisera vilken verksamhet eller åtgärd eller underlåtenhet av Brottsförhållingsmyndigheten eller dess tjänsteman som du riktar kritik mot.

Du ska uppge på vilka grunder du anser att Brottsförhållingsmyndigheten eller dess tjänsteman har förfarit på ett felaktigt sätt.

Så långt möjligt bör man även lämna uppgift om tidpunkten för det förfarande eller den underlåtenhet som kritiken gäller.

Det är tillrådligt att i klagoskriften ange om klagan rörande samma ärende anhängiggjorts på annat håll. Kom ihåg att också lämna ditt namn och dina kontaktuppgifter.

14.3 Tillställande av klagan till myndighet som utövar laglighetsövervakning

Lagligheten i Brottsförhållingsmyndighetens, dess enheters och tjänstemäns verksamhet övervakas vid myndigheten genom intern tillsyn. För den interna tillsynen svarar rättsenheten vid Brottsförhållingsmyndigheten.

Brottsförhållingsmyndighetens verksamhet övervakas dessutom av riksdagens biträdande justitieombudsman. Du kan anföra klagomål i samma ärende hos flera myndigheter som utövar laglighetsövervakning, men klagomålet prövas i regel endast hos den myndighet där det först blir anhängiggjort.

En förteckning över de huvudsakliga tillsynsmyndigheterna för fängelsernas verksamhet hittar du på anslagstavlan på din avdelning. Du kan själv posta din klagoskrivelse direkt till myndighet som utövar laglighetsövervakning eller be fängelsepersonalen vidarebefordra den. Du har tillgång till brevpapper och kuvert som fängelset erbjuder när du vill skriva klagoskrivelse. Du kan skicka skrivelsen till tillsynsmyndigheten i ett kuvert som du får försegla. Du kan lämna den för vidarebefordran på fängelsets bekostnad eller posta det själv om du så önskar. Du kan ansöka om tillstånd att använda mejl för att kontakta myndighet som utövar laglighetsövervakning.

I klagomålsförfarandet behandlas i regel inte sådana beslut som du kan söka ändring i genom begäran om omprövning. I en klagomålsprocess är det dock möjligt att undersöka processuella aspekter av ärendet, till exempel frågan om huruvida rätten att söka ändring har förverkligats.

Brottspåföljdsmyndigheten är inte behörig att pröva klagörenden som gäller hälso- eller sjukvård. Hälsovårds- och sjukvårdstjänster för de intagna produceras av Enheten för hälso- och sjukvård för fångar och lagenligheten i dess verksamhet övervakas av Regionförvaltningsverket i Norra Finland.

14.4 Begäran om omprövning och och anförande av besvär hos förvaltningsdomstol

Begäran om omprövning är det primära rättsmedlet när det gäller att söka ändring i ett beslut. Brottspåföljdsmyndighetens beslut som du kan begära omprövning i räknas upp i lagarna som gäller respektive påföljd. Dessa bestämmelser är

- 20 kap. 1 § i fängelselagen
- 15 kap. 1 § i häktninglagen
- 40 § i lagen om övervakad frihet på prov
- 14 kap. 85 § i. lagen om verkställighet av samhällspåföljder

Till ett beslut i vilket omprövning får begäras fogas en anvisning om hur man begär omprövning. Där ges anvisningar om hur begäran om omprövning ska framställas. Begäran om omprövning ska göras skriftligen inom sju dagar från det att du fått beslutet delgivet.

Du kan själv sända begäran om omprövning till den som enligt anvisningen om begäran om omprövning avgör ärendet, till exempel per brev eller mejl. Dessutom kan du inom utsatt tid lämna den till enhetschefen för fängelset för vidarebefordran via intern post.

Om du postar själv din begäran om omprövning, observera att det sker på ditt eget ansvar. I regel ska brevposten vara framme hos adressaten inom 4 till 5 vardagar från inlämningsdagen. Det är möjligt att begäran om omprövning som du själv postat på grund

av postgången och eventuella förseningar inte når den som avgör omprövningsärendet inom sju dagar, varvid din begäran om omprövning inte kan prövas.

Om du inte är nöjd med beslutet som du fått genom omprövningsförfarandet, kan du anföra besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol, se närmare i besvärsanvisning som är bifogad beslutet du fått. Du kan lämna in besvären till förvaltningsdomstolen per post eller via ditt ombud. Inom besvärstiden kan du också lämna dem till chefen för enheten, som utan dröjsmål vidarebefordrar besvären till domstolen. Fängelset är skyldigt att utan dröjsmål sända fångens besvär till domstolen. Utan dröjsmål innebär att ett ärende som fången anser vara brådskande ska vidarebefordras elektroniskt.

15 Personalens uppgifter och hur man sköter ärenden

I alla frågor du möter kan du alltid vända dig till din ansvarige tjänsteman eller någon annan anställd.

Det finns också ett flertal externa aktörer som medverkar i fängelserna och besöker intagna. Du kan diskutera med deras representanter och delta i den mångsidiga rehabiliterande verksamhet som de anordnar. Mer information om externa aktörer får du på anslagstavlan i din avdelning och av personalen.

I Pyhäselkä fängelse finns en enhetschef och två biträdande direktörer. För den dagliga verksamheten vid avdelningarna svarar övervakningspersonalen, som består av brottspåföljdschefer, brottspåföljdsanställda och väktare. I arbetsdriften arbetar handledare som du kan kontakta i frågor som gäller verksamheten. I fängelset arbetar dessutom en arbetsledare inom ekonomivården, en assistent och specialistpersonal. Till specialistpersonalen hör specialhandledare för missbrukarvård och andligt arbete, socialarbetare, studiehandledare, psykolog samt motionsinstruktör.

På cellterminalen hittar du en förteckning över fängelsepersonalen som du kan kontakta med genom att fylla i ett ärendeformulär. Vi bokar tid åt dig och meddelar via cellterminalen. Det är nödvändigt att boka tid. I akuta situationer ska du omedelbart tala med avdelningens personal och de ska kontakta specialistpersonalen.